

DAN ZA KATOLIŠKI LIST

Letos je določila škofijska cerkvena oblast kot dan za katoliški tisk praznik sv. Jožefa. Opozarjamo duhovnike in vernike, da je cerkvena miloščina tega dne določena kotoliškemu časopisu.

Verniki, ki se zavedajo važnosti katoliškega tiska in poznavajo njegove gospodarske težave, bodo ta dan velikodušni. Bog jim bo plačnik.

Posebno dekleta imajo v Sovjetski zvezi važno mesto. V mladinskih organizacijah, v tvornicah številno presegajo moške. Veliko deklet je zaposlenih; morda tudi zaradi velikega števila mrtvih v vojni (20 milijonov). So zelo goreče in delavne. Niso elegantne, imajo težko in močno hojo. V delavnicah se trudijo na vso moč, veliko bolj kot moški, ki so dosti manj goreči.

Vendar je po obleki težko spoznati poklicno delo moskovskega meščana. Uradnik, delavec, nameščanec? V obleki ni druge razlike, kakor v tem, da so ene bolj obnovene, druge manj. Kraj, kakovost blaga, barva, vse si je zelo podobno. Na splošno poseča javne kraje v Moskvi ljudstvo, ki je čedno oblečeno, v predmestjih pa srečujemo otroke in ženske bosonoge in oblečene v cunje, kakor v najbolj zanemarjenih predmestjih velikih mest.

Zaključek

Iz teh in drugih poročil iz socialistične države Rusije se da spoznati, da poddržavljenje vseh pridobitvenih sredstev brez pametne meje, ki ga imata v načrtu socializem in komunizem, ne prinaša ljudstvu tišega blagostanja, kakor ga napovedujeta. V dobro urejenih zapadnih državah je splošno blagostanje delavcev in kmetov večje kakor v sovjetski Rusiji. S tem nočemo reči, da se vsi in povsod imajo boljše, temveč če na splošno gledamo, je obče blagostanje v zapadnih državah večje kakor v Rusiji.

Zagovorniki komunizma trdijo, da začasno mora tako biti. Država mora biti močna, da lahko premaga sovražnike, kapitaliste. Ko bodo ti premagani, potem bo šlo vse za narod, za ljudstvo, da se dvigne njegovo blagostanje. Kdaj se bo to zgodilo? Preroki, povejte! Ruski narod čaka na to že 30 let in je doživel tri petletke ter eno totalitarno vojno. Morda bo čakal še 30, doživel še kako novo vojno in nove petletke, da bo mera njegovega potrpljenja polna. Medtem bodo šli še novi narodi v komunistično svobodo, da okusijo bridki sad spoznanja.

Če torej človek trezno presoja socializacijo, vsaj popolno socializacijo, kakor jo komunisti zagovarjajo, mora priznati, da je v njej nevarnost za zlorabo še večja kot v kapitalizmu in da nikakor ne predstavlja zdravila za vse bolezni, kakor mnogi mislijo. Človek postane suženj državnega kapitalizma, brez osebne svobode, brez pravega blagostanja še bolj kot pod liberalnim kapitalizmom in pod fašizmom.

Oblika in podoba hiš se menja po tem, v kateri ulici so. Velike ceste, kakor Gorkijeva ulica, široka več kot 60 m, so lepo asfaltirane in obdane od trdno zgrajenih in na novo pobeljenih hiš. V stranskih ulicah pa stoji hiše z razbitim ometom. Kakšno je življenje v teh mestih, kjer se staro družji z modernim, kako živi narod?

Ne splošno je rusko ljudstvo mlado in se dobro drži: govori o 80 milijonih mladih ljudi izpod 20 let. Zdi se, da to število ni pretirano. ni prišel Ferjan niti enkrat k zavesti. Marijana, dobra gospodinja, je prepustila kuhinjo in gospodinjstvo hišni dekli in ni pustila, da bi strežer Ferjanu kdo drug kot ona sama. Noč in dan je sedela pri hlapčevi ločniški postelji in mu izkavala toliko požrtvovalne ljubezni in pažnje, da bi za svojega lastnega otroka ne mogla več storiti. Le tu pa tam jo za malo časa nadomestovala pri bolniški postelji neka stara sosednja ženica. Bregar je prišel vsak dan nekajkrat pogledat v bolnikovo sobo in je pozvedoval z očetovsko skrbjo, kako se počuti ubogi hlapec. Zdravnik je moral priti vsak dan — večkrat ga je poklical gospodar sredi noči — toda njegova vpetnost se je zdela brezuspešna naproti davji mrzlici. Večkrat je izjavil, da ne more Ferjan več vzdržati štiri in dvajset ur vročica ga mora sežgati. In vendar je Ferjan vzdržal. — Neko jutro, v prvi polovici januarja, se je Marijana zazdelo, da se je bolnikov motni pogled razjasnil. Na lahko je vprašala:

Hlapec Ferjan

»Ferjan, kako ti je?«
»O slab sem, slab!« je zašepetal bolnik.

Zdravnik je ta dan izjavil, da je hlapec sedaj rešen; samo potrebuje skrajne pažnje in skrbne postrežbe. Naslednje dni je bil Ferjan po večini pri zavesti in vročične blodnje so bile vedno bolj redke. Sedaj je tudi zapazil, da je gospodinja ved-

no pri njem, in občutil je ljubeznivo postrežbo dobrosrčne žene. Na bolje se je obračalo zelo počasi, toda v glavi se je Ferjanu bistrilo. Tuga in skrbi so ga zopet prevzemale. Mrzlica je močnega mladeniča tako zdelala in mu izpila moči, da je bil prepričan, da ne bo svoj živi dan več zmožen za delo. Zato je rekel nekega dne Marijani:

»O moja ljuba gospodinja, z menoj ne bo nikdar nič. Svoje žive dni bom ostal bolehavec. Nič nimam in nikogar in bom moral priti na občino.«

»Ferjan, bodi pameten,« ga je tolažila gospodinja; »na občino ne prideš nikdar, to ti obljubim. Pri nas si zbolel in pri nas moraš zopet ozdraveti. In če ne ozdraviš, ostaneš sploh pri nas.«

S hvalečnim pogledom se je ozrl Ferjan na gospodinjico; toda kmalu so prišle nove skrbi. — Zdravnik je prihajal še vse dni in tu so ubogege fanta zelo skrbeli stroški. Ko ga je prišel nekoč pogledat gospodar, je rekel bolnik:

»Gospodar, zdravnika sedaj več ne potrebujem. Vse svoje življenje ga ne bom mogel poplačati.«

»Ferjan, ne delaj si nikakih skrbi!«, je odvrnil Bregar odločno, »koliko stane zdravnik, to se tebe prav nič ne tiče.«

»Koga naj bi se pa potem ticalo?«

»Pač tvojega delodajalca,« je izjavil Bregar; »mi gospodarji ima-

Zaradi tega Cerkev obsoja oba kapitalizma in predlaga tretjo rešitev socialnega zla: korporativno ureditev človeške družbe.

Šest bilijonov dolarjev za nadurno delo

Mount Clemens Pottery Co. v Michiganu je bila tožena od unije, da mora plačati delavcem za čas, ki ga porabijo od vrat tovarno do prostora dela in nazaj, ko se preoblečejo in ko zaznamujejo na karti čas dela. Unija je rekla, da ves ta čas delavci porabijo na kompijski zemlji, torej morajo biti za to plačani. Zadeva je prišla pred najvišjo sodnijo in ta je prošlega junija odločila v prid delavcev.

Takrat ni nihče slutil, da bo prišla prav ta odločitev ameriškim delavcem do šest bilijonov dolarjev. Delavci lahko zahtevajo ta denar vse nazaj do leta 1938, ko je stopila v veljavo postava, ki določa 40-urni teden in 40 centov minimalne urne meze.

Zdaj unije tožijo razne korporacije za milijone dolarjev. Unija avtomobilskih delavcev v Detroitu je že izjavila, da bo zahtevala 1 milijardo dolarjev od raznih družb, samo od Ford Motor Co. 270.000.000

DOMAČE NOVICE

VRTOJBA

Za drugo postno nedeljo smo imeli tridnevno. Pridigal je kapucin iz Gorice p. Fidelis. Zaključek tridnevne je bil v nedeljo. Zjutraj pri prvi sv. maši smo imeli skupno sv. obhajilo, popoldne pa sklepni govor. Uspeh tridnevne je bil nad vsako pričakovanje dober. Udeležba pri govorih je bila vse tri dni obilna. Posebno razveseljivo je, da so vrtojbeni v tako velikem številu udeležili sv. spovedi in skupnega sv. obhajila v nedeljo. Naša vas je le redkokdaj videla tako veliko število moških pri zakramentih. Najbrž jih ni bilo toliko že od zadnjega misijona pred dvajsetimi leti. Zato najlepša hvala našemu gorečemu časnemu župnemu upravitelju ž. g. Stanku Žerjalu, ki nam je pripravil to lepo in prekoristno duhovno obnovo, in vnetemu g. patru.

Sedaj je le želeči, da bi sad tridnevne ostal, se pokazal v vsem življenju in da bi navdušenje ne sploh tako hitro. Zato si želimo, da bi čimprej prišel k nam stalen dušni pastir, ki smo ga tako potrebni.

Ta dan se je poslovil od nas vlč. g. upravitelj Žerjal. Bog mu poplačaj trud, ki ga je imel z nami!

ŠTANJEL

Iz Rihemberka v Stanjel te pelje

dolarjev, od Briggs Motor Co. pa 60.000.000 dolarjev.

Zakon določa, da delajo delavci 40 ur na teden, a za delo nad 40 ur morajo dobiti 50 odstotkov povška. Najvišja sodnija je odločila, da delavci delajo več kot 40 ur, ker so 40 ur pri delu, dočim porabijo gotove čas od vnoda v tovarno do prostora dela in zopet nazaj in da se preoblečejo. Delodajalec je obvezan plačati ta čas. In ne samo to. Vrhovna sodnija je odločila, da je delodajalec obvezan za dvojno zahtevano vsoto, ker je moral delavec na sodnijo po njo, da jo izterja. Zdaj so začele vlagati na sodnih tožbe jeklarske in avtomobilske unije CIO. Zahtevane vsote gredo v stotine milijonov dolarjev.

Nekatere industrije se bodo najbrž z unijami pobotale za gotovo vsoto. Toda tudi če se unije pobotajo, bo lahko vsak posamezen delavec tožil družbo za polno vsoto.

Industrija pravi, da bo malokatera korporacija to zmogla, če bi morala plačati vse, kar bo gotovo nad šest bilijonov dolarjev. — Najbrž bo moral parlament poseči vmes in z novim zakonom kompromisno urediti to zadevo. — Človeška družba od samega hlepenja po blagostanju v gospodarski polom — in enakost vseh v bedi.

avtobus. Vlak ne vozi že od 1943. Zato je proga v silno žalostnem stanju. Mostovi razbiti, tračnice na mnogih krajih odstranjene. Saboterji so svoje delo temeljito opravili.

Ko prideš v Stanjel na trg, ti poleg skladovnic gradbenega materiala zbude pozornost številni napisi po zidovih. Eden se glasi: »Smrt požigalcem slovenskih domov!« Vprašaj domačina: »Kdo je požgal Stanjel in zakaj?« »Partizani v borbi z Nemci jeseni 1944«. To delo so tako temeljito opravili, da se še SS in fašisti v Rihemberku in Komnu ne morejo kosati z njimi. Prav vse je bilo uničeno: grad, hiše, šola. Ostala je samo cerkev, najbrž ker ni imela dovolj lesa, da bi zgorela. Kar ni mogel opraviti ogenj, so napravile mine. Sedaj pa je obnovitev Stanjela že lepo napredovala. Večini hiš je že znova zgrajena. Lepše so in bolj mične kakor prej. Saj je znano, da so bile v Stanjelu biše starinske, temne, amazane, pač po večini še iz tistih časov, ko so grofje Kobenejci gospodovali v gradu.

V prejšnjih časih je bil za Tržačane Stanjel priljubljena izletna točka. Imel je sijajne zveze s Trstom. Tudi sedaj ima še razmeroma dobre. Dva avtobusa na dan vozita v Trst in v Gorico.

Če bi romal še naprej po Krasu, bi srečal nova pogorišča in videl nove Kraševce, ki prezebajo v letošnji hudi zuni v zasilnih stanovanjih in sanjajo o lepših časih. Ali bodo prišli? Žrtvovali in pretpepli smo veliko, menijo Kraševci, pomagalo pa ni veliko; na nas leži prokletstvo kraških jam.

Razpust PNOO-ja

Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst se je 23. februarja t. l. razšel. Ker mu radi novih razmer, ki so nastale, ni mogoče več izvrševati nalog, za katere je bil postavljen. Ob tej priliki je bil velik poslovilni narodno osvobodilni obed.

BEGUNCEM ki želijo iti v Argentinijo

Poleg predvidene naselitve naših beguncev v Argentinijo je tudi možno, da se izselijo posamezniki na svoje stroške. Zadevo ima v rokah argentinska imigracijska komisija pod vodstvom pooblaščenega ministra (argentinskega) Silva. — Pogoji so: ital. državljanstvo (zadostuje Carta d'Identità — tudi iz bivše Ljubljanske pokrajine); starost: samostojnih žensk ne čez 25 let, samostojnih moških ne nad 30 let; poročenci ne nad 37 let (otroke vzamejo s seboj). Zaželeni poklici: kmet, navaden ali tovarniški delavec, obrtnik, mornar.

Vsak podpisalo delovno pogodbo že v Rimu. Nato dobi od argentinske komisije vse potrebne dokumente in obvestilo, kdaj in kje se vkraja na argentinsko ladjo. Stroške prevoza plača vsak posameznik v manjših obrokih. Obrniti se je treba na Socialni odbor v Rimu.

GORIŠKO ŽUPANSTVO RAZGLAŠA

Mestno županstvo v Gorici naznanja, da se bo spomladansko cepljenje proti davici in kozam vršilo v tej občini v spodaj navedenih dneh in urah.

Omenjeno cepljenje se bo vršilo v dveh rokih: prvič cepljenje proti kozam in prva injekcija proti davici, tri tedne pozneje pregled cepljenja proti kozam in druga injekcija proti davici.

Cepljenje bo ob 3. do 15. marca in sicer:

za mesto, Solkan in Kronberg pri občinskem ambulatoriju v ulicah 10. in 11. marca od 15h do 16h; za Ločnik, Podgoro, Pevmo, Oslavje in Počsobotin pri zdravniškem ambulatoriju v Podgori v dneh 10. in 11. marca od 15h do 16h; za Sempeter, Standrež, Vrtojbo in Bukovec bo vršil cepljenje občinski zdravnik po šolah, in sicer: v Sempetru: 3. marca, ob 15.30; v Standrežu: 6. marca, ob 15.30; v Vrtojbi: 4. marca, ob 15.30; v Bukovci: 5. marca, ob 15.30.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Prihodnja številka izide na 4 straneh kot dvojna številka za dvojno ceno.

Odgovorni urednik

msgr. ALOJZIJ NOVAK

Tisk. G. Lucchi - Gorica

Tiskano z dovoljenjem A. I. S.

zahvaljevati se Bregarjevini, posebno gospodinjici, za vso njih skrbnost in ljubeznivo postrežbo, brez katere bi ga gotovo spravila v grob zahrbtna in trdovratna bolezen. Bilo bi morda zanj najbolje, če bi umrl — tako je rekel nekoč; sedaj pa se je zopet veselil življenja, ker je smel ostati pri tako dobrih ljudeh, ki so mu izkazali toliko ljubezni in dobrote.

Za Veliko noč je bil Ferjan že toliko pri moči, da je mogel delati. Prizadeval si je zdaj na vso moč in z veliko pridnostjo, ne samo da zadovolji svoje gospodarje, ampak da z vestno službo poplača vsaj nekoliko Bregarjevini za storjene mu dobrote. Od ranega jutra do pozne večera je delal neumorno in pokazalo se je kmalu, da Ferjan je ozabil kmečkoga dela in da se ni odvil svoje nekdanje spretnosti. Nobeno opavilo mu ni bilo preslabo in nobeno delo pretežko, da bi se ga voljno in čvrsto ne lotil. In pri tem je tako skrbno in marljivo gledal na blagor svojega gospodarja, da bi on sam ne mogel bolje delati v svoj prid. Ob nedeljah je šel zgodaj v cerkev — molitve se je v boleznih šele prav privadil; po službi božji pa je bil tudi med prvimi zopet doma. Ob nedeljah popoldne je sedel večkrat sam pri gospodinjici v kuhinji in se razgovarjal z njo zaporno kot sin z materjo. Ferjan je postal zopet vzoren hlapec.

»O moja ljuba gospodinja, kako naj vam poplačam vso vašo dobroto!«

»Pojdi, pojdi, ne govori o plačilu, saj sem storila le to, kar se mora storiti za svoje ljudi.«

»Za svojega lastnega otroka bi ne mogla bolje skrbeti.«

»Pri nas ni nobene razlike med otroki in poslji — vsi so hišni.«

»Nikdar nisem poznal matere,« je rekel hlapec ginjeno; »o če bi vas smel imenovati kar mater!«

»No, pa me imenuj, kakor hočeš,« je odvrnila gospodinja.

Tu je prišel hlapec njeno roko, jo krepko stisnil in zajokal:

»Bog vam plačaj, mati, Bog plačaj!«

Ferjan je sedaj nekaj bolj hitro okrevljal. Sredi svečana je mogel prvič vstati in tedaj je dobil zopet veselje do življenja. Ni se naveličal

(Nadaljevanje)